

Frilandskaktus fra A til Z

Efter næsten 24 års arbejde med frostresistente sukkulenter havde jeg håbet at kunne sætte punktum med et værk, der belyste dette emne i alle dets aspekter. Sprogligt er Danmark for lille et område til noget sådant, i og med, at nye planter, ny viden er dukket op, der vanskeliggør en definitiv afslutning. Men hovedindholdet er nu klar til offentliggørelse, og jeg finder det naturligt, at dette finder sted i dansk kaktustidskrift.

Det siger sig selv, at der ikke kan blive plads til alt, men jeg håber at indholdet vil være en vejviser i den labyrint, der hedder frostresistente sukkulenter.

Autorer som Backeberg, Schumann, Engelmann, Britton & Rose, Ritter, Buxbaum, L. Benson, står for os som lysende eksempler på fremragende kaktusforskere, men vi må lige gøre os klart, at ingen, ej heller undertegnede, er perfekte. At fejl og misforståelser stadig florerer i kaktuslitteraturen skuffer mig, især da alle internationalt kendte autorer har haft finansiell støtte fra mange fonde og universiteter, derudover har der stået et omfangsrigt bibliotek til deres rådighed. På begge områder har jeg været lidt handicappet, men alligevel er det lykkedes mig at finde ældre og hidtil ukendte kilder. I nyere tid, er mange navne blevet ændret, f.eks. skal man finde *Sclerocactus* under *Ferocactus*, *Coryphantha* under *Escobaria*, o.s.v., for ikke at skabe yderlig forvirring, vil jeg bibeholde de mest kendte navne, og henvise til afsnittet dokumentation. Mange navne er blevet forkastet, da der ikke foreligger en gyldig latinsk diagnose, intet er mere forkert, disse findes ofte i anden litteratur end kaktuslitteraturen.

Når man beskriver et så vanskeligt område som frostresistente sukkulenter, er det umuligt at holde sig til een Autor, men i hovedtræk bruger jeg C. Backeberg, som næsten alle benytter sig af idag, ellers ville et nyoptryk af hans 6 binds værk, heller ikke have været foretaget. I en del tilfælde benytter jeg dog L. Benson, selv om han vil få svært at slå igennem med sit nye værk, især dokumenterer han sit ukendskab til originale kloner, der kom til Europa i årene 1850-1897, og som stadig findes i kultur.

Jeg vil nu kortfattet og i alfabetisk rækkefølge nævne alle kendte og ukendte frilandskaktus, samt deres

synonymer, hvor det har betydning. Hvor jeg er uenig med andre autorer, vil der blive givet en kortfattet redegørelse.

Andre sukkulenter, især de nye fra Afrika, vil blive behandlet i en anden artikel.

Argentina.

Alle afprøvet her i landet.

Austrocactus hibernus Ritter (Chile)

- *sp. B-84* (Kiesling) Argentina
- *patagonicus* (Web.) Backbg.
- *bertinii* (Cels.) Br. & R.
- *coxii*, syn. *dusenii* (K. Sch.) Backbg.
- *gracilis* Backbg.

Vanskelig på egne rødder, podet på *Opuntia fragilis*.

Pterocactus australis (Web.) Backbg.

- *fischeri* Br. & R.
- *hickenii* Br. & R.
- *pumilus* Br. & R.
- *skottsbergii* (Br. & R.) Backbg.
- *tuberosus* (Pfeiff.) Br. & R.
- *dicipiens* Gürke
- *gonjianii*
- *megliolii*
- *reticulatus*
- *araucanus*

De sidstnævnte er uden Autor, da planterne er nyheder fra Darwin Instituttet i Argentina. Planterne er fuldt hårdføre, men trives bedst på *O. fragilis* eller anden frilandskaktus.

Maibuenia brachydelphys (K. Sch.) K. Sch.

- *phillipii* (Web.) Web. Chile
- *poepeggii* (Otto) Web. non Speg. Chile
- *valentinii* Speg.
- *tehuelches* Speg. 1902
- *patagonica* (Phil.) Speg. non valid, se *tehuelches*
- *albolanata* sp. n. Ritt.
- *f. viridulispina* Ritt.
- *latispina* Ritt.
- *cumulata* sp. n. Ritt.
- *sp. 162*

Maihuenia latispina er ikke i kultur, iflg. Ritters oplysninger er planten fundet i samme område som *Maihuenia brachydelpophys*, hvorfor jeg vil sætte et spørgsmålstegn ved Ritters fund.

Frilandsopuntia i Nordeuropa.

Opuntia acanthocarpa (Cylindropuntia) Eng. & Big. Big.

- — *v. coloradensis*
- *albispino-rhodantha-salmonea* Späth Hort. 1897
- *albispino-xanthostemma-rubra* Späth Hort. 1897
- *allairei* Griff. = *O. humifusa*. Backeberg anser den for en form af *O. macrorhiza*.
- *alta* = *O. engelmannii*
- *ammophila* Small = *O. humifusa*
- *angustata* Eng. = *O. phaeacantha v. major* Eng.
- *antillana* Br. & R. *O. cubensis*.
- »Apache« Collection Sydow, Copenhagen. Import Dakota. Hybrid *O. rutila* X *O. polyacantha*
- *arborescens* Eng. *O. imbricata* Haw.
- *arenaria* Eng.
- *arizonica*. *O. phaeacantha v. major*.
- *arizonica v. fulgens*. Hort. W. Haage 1932. Red Flower.
- *arkansana*. *O. rafinesquei v. arkansana* Hort. = *O. humifusa*.
- *armata* Backbg. Muligvis en *O. fragilis*-hybrid der kultiveres.
- *atrispina* Griff.
- *aurea*, *O. basilaris v. aurea* (Baxt.) W. T. Marshall.
- *barbata*, hybrid *O. erinacea* X *O. fragilis*.
- *barbata v. gracillima*, samme baggrund.
- *barkleyana* (*Micropuntia*) Daston.
- *basilaris* Eng. & Big. Kun planter fra Utah er hårdføre, samme højde som *O. basilaris v. aurea*, 2.700 m.
- *basilaris v. aurea* (Baxt.) W. T. Marshall. Ofte indkrydset med *Opuntia erinacea v. utahensis*.
- *bulbispina*, kultiveres i mange botaniske haver, alle er *O. fragilis*.
- *basilaris v. whitneyana* Baxter.
- *brachyarthra* = *O. fragilis v. brachyarthra* (Eng. & Big.) Coult.
- *brachyclada*, under dette navn kultiveres ofte *O. pachyclada*.

- *v. rosea*, forveksles ofte i botaniske haver, især i Østeuropa med *O. basilaris v. brachyclada* (Griff.) Munz.
- *calicicola* Wherry. *O. humifusa* hos nogle Autorer.
- *californica* Knuth = *O. parryi v. serpentina* (Eng.) Benson
- *camanchica* = *O. phaeacantha*
- *cantabrigiensis* Lynch = *O. lindheimeri v. cuija* (Griff. & Hare) Benson
- *cervicornis* sjælden naturhybrid Späth 1905. Linz Bot. Have.
- *clavata* (*Corynopuntia*) (Eng.) Knuth

Opuntia compressa = *O. humifusa*

- — *v. allairei*
- — *v. ammophila*
- — *v. austrina*
- — *v. fuscoatra*
- — *v. grandiflora* = *O. macrorhiza*
- — *v. humifusa*
- — *v. macrorhiza* = *O. macrorhiza*
- — *v. microsperma*
- — *v. stenochila* = *O. macrorhiza v. macrorhiza*
- *corrugata* = *O. longispina v. corrugata* Hort.
- »Chrystal Tide«. Collection Sydow, Copenhagen. Import Dakota
- *cubensis* Br. & R. Ikke hårdfør, kultivarer under dette navn ikke ægte
- *cymochila* = *O. macrorhiza* hos nogle Autorer.
- — *v. montana* også udfør *O. macrorhiza*
- *davisii* = *O. tunicata v. davisii* (Eng. & Big.) L. Benson
- »Desert Splendor« Collection Sydow, Copenhagen. Import Dakota. Hybrid. *O. basilaris* X *O. polyacantha*
- *drummondii* Graham. = *O. pusilla* (Haworth) Nutt. hos nogle Autorer
- *echinocarpa* Eng. & Big. (*Cylindropuntia*)
- *ellisiana* hybrid fra Texas, + 16 grader.
- *engelmannii* SD = *O. phaeacantha v. major* hos L. Benson
- — *v. alta* Griff. = *Opuntia lindheimeri* hos nogle Autorer.
- — *v. canacapa*
- — *v. cuija*, = *Opuntia lindheimeri v. cuija*, (Griff.) L. Benson.
- — *v. cyclodes*, = *Opuntia phaeacantha v. major*, Engelmann.
- — *v. discata*, = *Opuntia phaeacantha v. discata*, (Griff.) Ben. & Walk.

- v. dulcis*, = *Opuntia phaeacantha v. phaeacantha*, Engelmänn.
- *v. flavescens*, = *Opuntia phaeacantha v. major*.
- *v. flexispina*, = *Opuntia strigil v. flexospina*. (Griff.) L. Benson.
- *v. flexospina*, = samme som ovennævnte.
- *v. fuscoatra*, = *Opuntia humifusa v. humifusa*. (Raf.) Raf.
- *v. linguiformis*, = *Opuntia lindheimeri v. linguiformis*. (Griff.) L. Benson.
- *v. littoralis*, = *Opuntia littoralis v. littoralis*, Eng.
- *v. megacarpa*, = *Opuntia phaeacantha v. discata*, (Griff.) Bens. & Walk.
- *v. occidentalis*, = *Opuntia strigil v. flexospina*, (Griff.) L. Bens.
- *v. subarmata*, = tilhører en hybrid population.
- *v. taxana*, = *Opuntia lindheimeri v. lindheimeri*. Engelmänn.
- *v. wootonii*, = *Opuntia phaeacantha v. wootonii* (Griff.) L. Benson.
- erinacea v. erinacea* Eng. & Big.
- *v. colombiana* (Eng. & Big.) L. Benson.
- *v. juniperina* – ugyldigt.
- *v. rhodantha* – ugyldigt.
- *v. ursina* (Weber) Parish.
- *v. utahensis* (Eng.) L. Benson. Benson fører alle *O. rhodantha* og *O. xanthostemma* under dette navn, må bero på ukendskab til de i Europa kultiverede arter, som har været i kultur siden 1896, og for mange af dem foreligger »fødselsattest«. Se afsnit Dokumentation.
- *v. xanthostemma* – ugyldigt.
- fragilis v. fragilis* (Nutt.) Haw. Britisk Columbia 58°15'N.
- *v. brachyarthra* (Eng.) Coult.
- *v. caespitosa* (Nutt.) f. af Späth ex Schelle.
- *v. denudata* Wiegand & Backeberg.
- *v. flora rosea* cultivar.
- *v. frutescens* – ugyldigt.
- *v. parviconspicua* Backeberg.
- *v. tuberiformis*.
- *v. wiegandii*, Utah, originalklon fra Wiegandii's samling.
- fulgida v. fulgida* Eng. (*Cylindropuntia*).
- fusicaulis* cultivar Griff. 1908 + 8 grader.
- gracilicylindrica* Wie. & Backbg. (*Micro-puntia*) *Opuntia* gr. Rowley.
- *grandiflora* Eng. synonym for *O. macrorrhiza*.
- *grandis* Pfeiff. Frostresistent. Se Monatschrift f. Kakteenkunde 14: s. 172-2.
- *greenei* Eng. ex Coulter. synonym for *O. macrorrhiza*.
- »Greenland« hybrid: *O. fragilis* X *O. rutila* (Sydow, Copenhagen).
- *haematocarpa*, er *O. lindheimeri v. lindheimeri* Eng.
- *howeyi* Purpus.
- *humifusa*.
- — *v. ammophila* (Small) L. Benson.
- — *v. austrina* (Small) Dress.
- — *f. Deneb cultivar*, fundet i Freising, Vesttyskland.
- — *v. humifusa* (Raf.) Rafinesque.
- — *v. allareii* = *O. humifusa v. humifusa*.
- — *v. fuscoatra* = *O. humifusa v. humifusa*.
- — *v. grandiflora* = *O. macrorrhiza v. macrorrhiza*.
- — *v. macrorrhiza*, navn bibeholdes under cultivar, idet den er den eneste der re-monterer, indført fra England af Thomsen, Jylland.
- — *v. microsperma* = *O. humifusa v. humifusa*.
- — *v. parva* = *O. humifusa v. humifusa*.
- — *v. stenochila* er *O. macrorrhiza*.
- — *v. vasey* = *O. littoralis v. vasey*.
- *humilis* – navn sikkert falsk, men solgt af W. Haage Erfurt 1942 (Tekst: »Walzenförmige Glieder, Winterhart«). Hybrid: *O. fragilis* x *O. rutila*.
- *hystricina* = *O. erinacea*.
- — *v. bensonii*.
- — *v. nicholii*.
- — *v. ursina*, alle navne ugyldige.
- *imbricata v. imbricata* Haworth (*Cylindropuntia*).
- — *v. argentea* Anthony.
- — *f. rosea*.
- *juniperina* Br. & Rose. *O. polyacantha*.
- *leptocaulis* DeCandolle (*Cylindropuntia*).
- *littoralis v. littoralis* Eng.
- — *v. piercei* (Fosberg) Benson & Wal-kington.
- — *v. martiniana* (L. Benson) L. Benson.
- *lubrica* = *O. basilaris*.
- *macrocentra v. martiniana* = *O. littoralis v. martiniana*.
- — *v. minor* = *O. atrispina* Griff.

- *martiniana*, (L. Benson) Parfitt. Syst. Bot. 5-(4) 416.-1981.
- *macrorhiza* v. *macrorhiza* Engelman.
- — v. *pattsi* (Salm-Dyck) L. Benson.
- *megacantha* (*ficus indica*), ÷ 14 grader.
- *mesacantha* = *O. humifusa*.
- *missouriensis* = *O. polyacantha*.
- *mojavensis* = *O. phaeacantha* v. *mojavensis*.
- *nana* = *O. humifusa*.
- *nicholii* L. Benson, Utah.
- *occidentalis* Haage, 1934, Winterhart.
Gyldigt hos Backeberg, men = *O. phaeacantha* v. *discata* hos L. Benson.
- *oplocarpa* = *O. macrorhiza*.
- *peckii* Backeberg.
- *pachyarthra flava*. Cultivar. Purpus, 1892, Colorado.
- *pachyclada* v. *rosea*. Cultivar. Purpus, 1892 Colorado.
- *pachyclade* v. *spaethiana*. Purpus, 1895.

For alle tre ovennævnte naturhybrider gælder, at de er registrerede, og senere solgt gennem Späth Berlin. Alle har deres berettigelse som hybrider, med *O. rutila* X *O. rhodantha* og *O. polyacantha* som baggrund. De nøjagtige findesteder, beskrivelser, samt højde findes i Rehnelt's delvis ukendte artikel, i Hesdöfers Monatshefte, med fotos af originalplanterne. Se dokumentation.

fortsættes –

Georg A. Südw.